

Які документи посвідчують особу та хто може їх перевіряти

Давайте спробуємо розібратись у наступних питаннях. Хто має право вимагати у людини паспорт? Чи має право поліцейський вилучати документ, який людина йому пред'являє?

Які документи посвідчують особу?

У статті 13 Закону України “Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус” вказано на те, що документи, які посвідчують особу, залежно від їх функціонального призначення поділяються на два види: документи, що посвідчують особу й підтверджують громадянство України та документи, що посвідчують особу й підтверджують її спеціальний статус. Це наступні документи:

- документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України;
- паспорт громадянина України;
- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- дипломатичний паспорт України;
- службовий паспорт України;
- посвідчення особи моряка;
- посвідчення члена екіпажу;
- посвідчення особи на повернення в Україну;
тимчасове посвідчення громадянина України;
- документи, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус;
- посвідчення водія;
- посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
- посвідка на постійне проживання;
- посвідка на тимчасове проживання;
- картка мігранта;
- посвідчення біженця;
- проїзний документ біженця;
- посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту;
- проїзний документ особи, якій надано додатковий захист.

Чи обов'язково у період карантину носити з собою документи?

Обов'язково. Відповідно до змін, що внесені до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (із змінами внесеними згідно з Постановами КМ)» знаходиться на вулицях без документів, що посвідчують особу, у період карантину заборонено.

Хто має право вимагати в людини посвідчення особи?

Перелік суб'єктів, які мають право перевіряти документи, що посвідчують особу, є дуже широким, але перш за все – це поліцейські. При чому, він не має права вилучати документ, який пред'являє йому особа, у тому числі, й паспорт.

За яких обставин поліцейський може вимагати в особи пред'явити документи?

У статті 32 Закону України «Про Національну поліцію» чітко окреслено умови, коли поліцейський має право вимагати в людини документи, що посвідчують особу, та/або документи, що підтверджують відповідне право особи.

Це можливе лише за таких обставин:

- якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, котра перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи;
- якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення;
- якщо особа перебуває на території чи об'єкті із спеціальним режимом або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;
- якщо в особи є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо;

- якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події;
- якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення.

Який порядок поведінки поліцейського під час з'ясування особи?

Коли працівник поліції звертається до особи, він зобов'язаний назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання. Поліцейський також зобов'язаний пред'явити службове посвідчення, на вимогу особи. При цьому він надає можливість ознайомитися з викладеною у посвідченні інформацією, не випускаючи його з рук.

Чи має право поліцейський вилучати документ, що посвідчує особу, який людина йому пред'являє?

Працівник поліції не має права вилучати документ, який пред'являє йому особа, у тому числі, й паспорт.

Коли слід пред'являти документ, який посвідчує особу й громадянство?

Звертаємо увагу, що багатьма нормативно-правовими актами України передбачено обов'язкове пред'явлення паспорта громадянина України. Він є необхідним для укладання цивільно-правових угод, здійснення банківських операцій, оформлення доручень іншим особам для представництва перед третьою особою лише на території України.

Для реєстрації актів цивільного стану паспорт подається для: укладення шлюбу, реєстрації народження дитини, зміни імені, розірвання шлюбу та отримання свідоцтва про смерть.

Окрім того, копію паспорта надають разом із необхідними документами, а його оригінал пред'являють органу опіки й піклування під час влаштування дитини-сироти чи дитини, позбавленої бать-

ківського піклування у сім'ю, а саме: усиновлення дитини, створення прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу, оформлення опіки/піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

В яких випадках нотаріусу надається паспорт?

Нотаріусу надається паспорт під час посвідчення будь-яких правочинів: при оформленні заповіту, договору дарування, договору довічного утримання, договору купівлі-продажу тощо, а також при вчиненні інших нотаріальних дій, зокрема, видачі: свідоцтва про право на спадщину, свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя в разі смерті одного з подружжя, свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів), дублікатів нотаріальних документів, що зберігаються у справах нотаріуса.

Коли у банках вимагають документ, що посвідчує особу

Для здійснення банківського обслуговування необхідно пред'являти паспорт або ж інший документ, що посвідчує особу та відповідно до законодавства України може бути використаний на території України для укладення правочинів. Роботодавець має право вимагати документи

Також при укладенні трудового договору громадянин зобов'язаний подати паспорт або інший документ, що посвідчує особу.

Документ, який посвідчує особу, потрібен під час виборів

Звичайно, у сфері виборчих правовідносин наявність документа, який підтверджує особу та громадянство виборця, є вкрай необхідною передумовою для реалізації гарантованого Конституцією України права голосу.

До документів, які підтверджують особу та громадянство виборця, належать:

- паспорт громадянина України (у вигляді паспортної книжечки

або картки);

- тимчасове посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України);

- картка (довідка) установи кримінально-виконавчої системи, що повинна містити: прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць, рік народження, громадянство, фотографію особи, підпис керівника та печатку установи (для осіб, які перебувають в установах кримінально-виконавчої системи);

- військовий квиток (для військовослужбовців строкової служби).

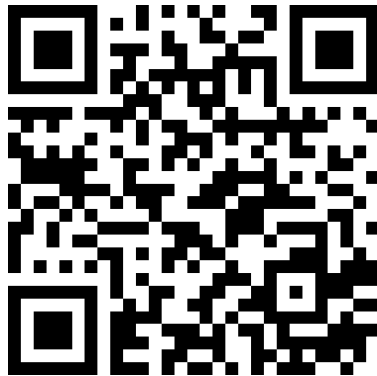
Для виборців, які голосуватимуть на закордонних виборчих дільницях й на спеціальних виборчих дільницях, утворених на судах, що перебувають у плаванні під Державним Прапором України та на полярній станції України, підставою для видачі виборчого бюлетеня визначено один із таких документів:

- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт.

На чию ще вимогу слід пред'являти документ, який посвідчує особу?

Окрім іншого, документи слід пред'являти на вимогу посадових осіб органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у випадках, передбачених законодавством, під час звернення до них, а також особам, уповноваженим на складання протоколів про адміністративні правопорушення під час їх складання, у суді, у військкоматі при встановленні військовозобов'язані особи, при перетині державного кордону, при оформленні митних документів та у інших випадках.

За **безкоштовною правовою допомогою** ви можете звернутися після скасування карантинних заходів до Громадської організації **«Правова єдність»** за адресою: м. Біла Церква, вул. Леваневського, 55 (приміщення бібліотеки № 8) або дистанційно за телефонами **+380996040650** та **+380683329421**, на електронну пошту pravovadopomogabc@gmail.com та онлайн за дост упом: ldn.org.ua/section/legal-help

Звертаємо увагу, що цей буклет носить рекомендаційний характер, і вирішення окремих ситуацій потребує консультації зі спеціалістом.

Матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у межах проекту «Створення безпечного та правоспроможного середовища у громадах Київщини» і не обов'язкового збігається з позицією Міжнародного фонду «Відродження».